

ชื่อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการดำเนินงาน ในโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ผู้วิจัย	เดชา เลิศวิลัย
บริณญา	วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอก การบริหารโรงพยาบาล

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ทองหล่อ เดชาไทย วท.บ., M.S.W., M.P.H., D.H.Sc.
ทวีเกียรติ บุญยิ่งศาลาเจริญ พ.บ., อ.ว. เวชศาสตร์ป้องกัน
สุรชาติ ณ หนองคาย น.บ., ศศ. ม. (พัฒนาสังคม)
พีระ ครึกครื้นจิตรา วท. ม. (ศิลป์)

วันที่สำเร็จการศึกษา 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540

บทคัดย่อ

โรงพยาบาลชุมชน เป็นสถานบริการสาธารณสุขของรัฐที่มีหน้าที่ให้บริการด้านสุขภาพที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนเด็ดจากสถานีอนามัย ซึ่งการดำเนินงานยังไม่ประสบความสำเร็จในการให้บริการที่ตอบสนองและแก้ไขปัญหาสาธารณสุขของประชาชน เนื่องจากขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยศึกษาจากผู้นำชุมชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 165 คน และใช้การสัมภาษณ์ปะกอบแบบสอบถามได้รับแบบสอบถามน้ำวิเคราะห์ จำนวน 165 ชุด(100.00 %)และประมาณผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำหรับ SPSS/PC⁺

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (70.30%) อายุระหว่าง 40 - 59 ปี (73.30 %) สถานภาพสมรส คู่ (82.40 %) การศึกษาระดับประถมศึกษา (58.20 %) ส่วนใหญ่ปะกอบอาชีพเกษตรกรรมและกรรมกร รับจ้าง (61.80 %) โดยมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3-4 คน(42.40%) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 11,769 บาท โดยมีที่ดินถือครองเป็นของตนเอง (72.60 %) และที่อยู่ปัจจุบันเป็นภูมิลำเนาเดิมซึ่งส่วนใหญ่เกิดและอยู่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นมาเป็นเวลากว่าโดยเฉลี่ย 38 ปี (72.10 %) และตั้งบ้านเรือนห่างจากโรงพยาบาลเฉลี่ย 3 กิโลเมตร

ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานโรงพยาบาลชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.489$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ระดับการมีส่วนร่วม ส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน ได้แก่ ด้านการประชุม ($\bar{X} = 2.739$) ด้านการบริจาคเงิน ($\bar{X} = 2.382$) ด้านการเป็นผู้ใช้แรงงาน ($\bar{X} = 2.442$) ด้านการเป็นผู้ให้บริการ ($\bar{X} = 2.881$) ด้านการเป็นผู้ขอวัสดุ อุปกรณ์ ($\bar{X} = 2.433$) ยกเว้นการมีส่วนร่วมด้านการเป็นผู้เริ่มการ ซึ่ง พนักงานอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 2.115$) เมื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโรงพยาบาลชุมชน โดยการวิเคราะห์ทดสอบพหุคูณ พบร่วมปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานโรงพยาบาลชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < 0.0001$ ได้แก่ อายุ (x_1) รายได้ (x_6) การถือครองที่ดิน (x_4) ค่านิยมทางสังคม (x_7) ทัศนคติ (x_3) ความพึงพอใจ (x_2) การอำนวยความสะดวกในการรับบริการ (x_5) ซึ่งมีค่าความสามารถในการทำนายร้อยละ 36.49 และมีสมการทำนายดังนี้

$$\begin{aligned}\text{ระดับการมีส่วนร่วม} = & -0.683347(\text{ค่าคงที่}) + 0.022281 x_1 + 0.325381 x_2 + 0.386265 x_3 \\ & + 0.381196 x_4 + 0.014268 x_5 - 0.00008 x_6 + 0.253079 x_7\end{aligned}$$

สำหรับปัญหา และอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโรงพยาบาลชุมชนของผู้นำชุมชนพบว่า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลชุมชนยังขาดความตระหนักรถและการยอมรับให้ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโรงพยาบาลชุมชน ส่วนข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ โรงพยาบาลชุมชนควรปรับปรุงคุณภาพบริการให้เป็นที่พึงพอใจของประชาชนและสนับสนุนให้ผู้นำชุมชน เข้าไปเป็นกรรมการในการดำเนินงานของโรงพยาบาลมากขึ้น